

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Działania z zakresu
Dostosowania do zmian klimatu i zapobiegania powodziom i suszy wdrażane
przez
Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Podstawowe informacje o Naborze

Nabór w ramach Priorytetu **III Ochrona środowiska i klimatu**

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Cel Działania:

- Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego,

Alokacja EFRR – **11 991 741** euro

50 818 600,01 PLN (*wg kursu w m-cu lipcu 2025 r. 1 euro=4,2378)

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Czym jest przystosowanie do zmian klimatu:

Przystosowanie/Adaptacja do zmian klimatu – dostosowanie systemów naturalnych i ludzkich w odpowiedzi na aktualne lub oczekiwane/prognozowane bodźce klimatyczne i ich skutki, które łagodzi szkodliwe konsekwencje lub wykorzystuje szanse, lub wyniki procesu, który prowadzi do zmniejszenia szkody lub zagrożenia wystąpienia szkody lub realizacji korzyści, związanych ze zmiennością i zmianami klimatu.

Działania adaptacyjne – działania zmniejszające podatność na zmiany klimatu i zmienność klimatu poprzez zapobieganie negatywnym skutkom lub poprzez zwiększenie odporności na zmiany klimatu.

Odporność – zdolność systemu, społeczności lub społeczeństwa potencjalnie narażonych na zagrożenia do dostosowania się, poprzez właśnie odporność, lub zmianę w celu osiągnięcia i utrzymania akceptowalnego poziomu funkcjonowania oraz struktury.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Nabór konkurencyjny w Harmonogramie naborów:

- ❖ termin ogłoszenia naboru: **10.07.2025 r.**
- ❖ termin rozpoczęcia naboru: **21.07.2025 r.**
- ❖ termin zakończenia naboru: **19.08.2025 r.**

- ❖ Maksymalny poziom dofinansowania projektu z EFRR: **85%** wydatków kwalifikowalnych.
- ❖ Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych: **15%** wydatków kwalifikowalnych.
- ❖ Maksymalna dopuszczalna kwota dofinansowania projektu: **brak** ograniczeń kwotowych.
- ❖ Minimalna i maksymalna wartość projektu: **brak** ograniczeń kwotowych.
- ❖ Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: **brak** ograniczeń kwotowych

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Typy projektów możliwe do realizacji:

1. Wspieranie inwestycji w zakresie małej retencji wodnej, w szczególności w ekosystemach oraz zlewniach elementarnych, w tym naturalnych ekosystemach na obszarach cennych przyrodniczo oraz ekosystemach przekształconych wykorzystywanych na potrzeby produkcji rolnej, w tym poprzez zabiegi agrotechniczne, dobór gatunków i zbiorowisk roślin.
2. Zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, w szczególności z wykorzystaniem zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury, zastosowanie wodoprzepuszczalnych nawierzchni oraz odszczelnianie nawierzchni nieprzepuszczalnych.
4. Projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu miast, w tym nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
6. Działania informacyjno-edukacyjne i edukacyjne w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych - jako element szerszego projektu związanego z adaptacją do zmian klimatu.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie:

- ❖ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia,
- ❖ Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- ❖ Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – z wyłączeniem typu projektu nr1, dla którego dla ww. podmiotu przewidziano wsparcie na poziomie krajowym,
- ❖ Spółki Wodne i ich związki,
- ❖ Spółki Wspólnot Gruntowych,
- ❖ Spółdzielnie mieszkaniowe, Wspólnoty mieszkaniowe,
- ❖ Podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki, Instytucje oświatowe,
- ❖ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- ❖ Organizacje pozarządowe,
- ❖ Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska,
- ❖ Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki,
- ❖ Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
- ❖ Podmioty Ekonomii Społecznej.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wskaźniki:

Wnioskodawca, w zależności od specyfiki projektu, zobowiązany jest do wyboru wszystkich adekwatnych do zakresu rzeczowego wskaźników produktu i rezultatu, które zostały określone w **załączniku nr 4 do Regulaminu**, w tym w szczególności do wyboru wskaźników wymaganych w programie FEL 2021-2027, określonych w ramach Celu Szczegółowego 2 (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, tj.:

- ▶ WLWK-RCO026 - Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu.
- ▶ WLWK-RCR035 - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej
- ▶ WLWK-RCR037 - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów).

Wnioskodawca zobowiązany jest do wykazania we wniosku o dofinansowanie, a następnie do monitorowania na etapie realizacji projektu poniższego wskaźnika kluczowego (również w przypadku zerowej wartości docelowej):

- ▶ PLRO199 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

1. Ogólne zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków zostały określone w **Wytycznych kwalifikowalności**.
2. Projekt musi być realizowany na terenie województwa lubelskiego.
3. Dofinansowania nie może uzyskać projekt, który został w pełni wdrożony przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, tj. projekt, dla którego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie projektu nastąpił odbiór ostatnich robót, dostaw lub usług przewidzianych do realizacji w jego zakresie rzeczowym.
4. Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków.
5. Wsparcie w ramach Działania musi być zgodne z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
6. Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do dofinansowania w ramach FEL 2021-2027 nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne
7. Kwalifikowalność wydatków badana jest na każdym etapie projektu,
8. Wnioskodawca ma obowiązek udzielać zamówień w Projekcie oraz realizować te zamówienia zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

9. Wspierane będą projekty, które nie mają negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, tj. inwestycje, nie mogą co do zasady powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, nie mogą pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000, (chyba że zachodzą przesłanki do odstępstw przewidzianych w Dyrektywie Siedliskowej),

10. Projekty z zakresu małej retencji mogą być wspierane pod warunkiem zgodności z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna.

11. Projekty, które powodują zastosowanie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej), nie będą wspierane.

12. Przy projektowaniu i realizacji inwestycji z zakresu małej retencji, przy budowie urządzeń piętrzących należy uwzględnić konieczność budowy urządzeń umożliwiających migrację ichtiofauny.

13. Podejmowane działania w pierwszej kolejności powinny mieć charakter ekosystemowy, tj. wykorzystujący naturalne mechanizmy ekosystemowe i uwzględniający wzajemnie powiązane procesy naturalne i zachowanie środowiska naturalnego w możliwie stabilnym stanie.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

14. Projekty infrastrukturalne w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe powinny uwzględniać naturalne warunki siedliskowe w obszarze inwestycji, a w przypadku lokalizacji na obszarach objętych formami ochrony przyrody, uwzględniać również zasady ich ochrony zawarte w odrębnych dokumentach planistycznych.

15. Działania związane z budową i modernizacją konwencjonalnej infrastruktury zagospodarowywania wód opadowo-roztopowych nie mogą stanowić głównego elementu projektu (wartość przedmiotowych zadań wynosi maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu) i muszą być ściśle powiązane z komponentami dotyczącymi zatrzymania i wykorzystania wód na miejscu, m.in. poprzez wdrożenie systemowych (kompleksowych) rozwiązań retencjonowania, infiltracji oraz wykorzystania wód opadowych na cele gospodarczo-bytowe (np. nawadnianie lub podlewanie terenów zielonych).

16. Wsparcie infrastruktury służącej do zagospodarowywania wód opadowych i roztopowych dotyczy zrównoważonych systemów, tj. takich które: są potrzebne do przystosowania się do zmiany klimatu oraz wykorzystują zieloną i zielono-niebieską infrastrukturę do zatrzymywania wody w miejscu opadu i mikroretencyjne rozwiązania oparte na przyrodzie; które nie są związane z gospodarowaniem ściekami komunalnymi

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

17. Ze względu na potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, należy dążyć również do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikać tworzenia powierzchni uszczelnionych. Zalecane będzie stosowanie w projektach przepuszczalnej nawierzchni umożliwiającej przenikanie wody ze spływu powierzchniowego do gruntu

18. W projektach należy szczególnie zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza zachowanie istniejących drzew, ochronę drzew i krzewów, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni. W urządzaniu terenów zieleni preferowane będzie wykorzystywanie rodzimych gatunków roślin.

19. Elementem uzupełniającym projektów związanych z adaptacją do zmian klimatu może być edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych. Dopuszcza się możliwość podejmowania działań informujących oraz edukacyjnych służących promowaniu oszczędzania wody przez mieszkańców oraz przedsiębiorstwa. Promowane będzie również podnoszenie świadomości ogólnospołecznej w tym wspieranie zachowań indywidualnych oraz grupowych, które sprzyjają zwiększeniu świadomości o zmianach klimatu, racjonalnemu korzystaniu z zasobów środowiskowych, adaptacji obszarów zurbanizowanych i wspierają ochronę zasobów nieodnawialnych.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

20. Projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu realizowane w ramach 4 typu projektów, tj. projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu miast, w tym nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 nie mogą być realizowane w miastach wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (FEPW) oraz w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (tj. mieście Lublin, miastach z przedziału 20-100 tys. mieszkańców, stolicach powiatów o liczbie mieszkańców w przedziale 15-20 tys. mieszkańców, miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz innych miastach subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych – w obu przypadkach z przedziału 20-100 tys. mieszkańców wspieranych w ramach FEPW, tj. Biała Podlaska, Biłgoraj, Chełm, Kraśnik, Lubartów, Łuków, Zamość a także Uzdrowisku Krasnobród, Uzdrowisku Nałęczów, Obszarze Ochrony Uzdrowiskowej Biszczka).

21. Projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu realizowane w ramach 4 typu projektów, tj. projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu miast, w tym nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 realizowane w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców muszą zapewnić szeroką partycypację społeczną w wyłonieniu projektu aplikującego o wsparcie poprzez m.in.: konsultacje społeczne, spotkania otwarte z mieszkańcami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami – w takim przypadku wraz z wnioskiem o dofinansowanie należy przedłożyć raport z konsultacji społecznych.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

22. Zaplanowane w projekcie działania powinny być zgodne z :

- a) zamierzonym sposobem gospodarowania wodami opadowymi uwzględnionymi w dokumencie Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030) – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. z 2019 poz. 794),
- b) celami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
- c) Programem przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030 ,
- d) Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły ,
- e) Planem przeciwdziałania skutkom suszy.

23. Zaplanowane projekty muszą być realizowane w sposób, który respektuje wymagania Dyrektywy Siedliskowej, Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Powodziowej.

24. Zaproponowane w projekcie działania powinny efektywnie zwiększać ochronę ludności i mienia przed zagrożeniami naturalnymi, w szczególności przed powodzią, podtopieniami i suszą (dotyczy retencji).

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

W ramach wydatków, kwalifikują się:

- a) koszty przygotowawcze - związane z przygotowaniem projektu, w tym na opracowanie studium wykonalności, dokumentacji technicznej,
- b) koszty nadzoru nad realizacją projektu, w tym wynagrodzenie inspektora nadzoru,
- c) wydatki związane z inwestycjami w infrastrukturę w zakresie określonym w Podrozdziale 4.2.
- d) koszty organizacji procesu partycypacji społecznej,
- e) zarządzanie projektem,
- f) działania informacyjne i promocyjne związane z promocją projektu,
- g) podatek VAT - może stanowić wydatek kwalifikowalny wyłącznie w przypadku, gdy – niezależnie od wartości (łącznego kosztu) projektu – brak jest prawnej możliwości jego odzyskania,
- h) zagospodarowanie wód opadowych,
- i) zwiększenie powierzchni terenów zielonych, nasadzenie drzew, w tym nowe nasadzenia przyuliczne, ochrona zieleni wysokiej, w celu łagodzenia negatywnych efektów miejskich wysp ciepła,
- j) sztuczne mokradła miejskie, place zalewowe, lasy miejskie, sieci niezabudowanych zielonych korytarzy – pełniących funkcję korytarzy wentylacyjnych,

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Kwalifikowalność:

- k) błękitno – zielona infrastruktura tj. tworzenie naturalnych, półnaturalnych i sztucznych terenów i obiektów łączących zieleni i wodę (np. zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, stawy retencyjne, niecki i rowy bioretencyjne, zakładanie parków miejskich, ogrodnictwo miejskie, stosowanie przepuszczalnych powierzchni, rowy infiltracyjne, powierzchniowe i podziemne zbiorniki szczelne, ogrody deszczowe (również w pojemnikach), zielone dachy i ściany, ogrody wertykalne, parki linearne, kieszonkowe, zielone torowiska, zielone przystanki komunikacji miejskiej, nawierzchnie przepuszczalne, podłoża strukturalne),
- l) inwestycje w przydomowe zbiorniki retencjonujące wodę oraz instalacje odprowadzające deszczówkę z dachów takie jak rynny i rury spustowe,
- m) przebudowa i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji,
- n) zabiegi zwiększające retencję glebową (systemy, w tym urządzenia i instalacje oraz sposób kształtowania powierzchni terenu, mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, np.: obniżanie trawników w stosunku do ulic i chodników, pasy roślinności buforowej, systemy infiltracyjne, powierzchnie przepuszczalne itp.),
- o) działania edukacyjne i informacyjne (maksymalnie 3% kosztów kwalifikowalnych). Wsparcie jako element większego projektu pod warunkiem zastosowania mechanizmów zapobiegających podwójnemu finansowaniu projektów,
- p) wydatki związane z zapewnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, dotyczące przedmiotu projektu,

Powyższa lista kosztów nie stanowi katalogu zamkniętego.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Koszty pośrednie w projekcie finansowane muszą być w oparciu o wskazaną w Regulaminie stawkę ryczałtową, z wyjątkiem operacji, których wsparcie stanowi pomoc państwa. Wówczas wszelkie wydatki w projekcie rozliczane są jako wydatki faktycznie poniesione. W przypadku objęcia projektu pomocą publiczną, koszty pośrednie w projekcie objęte zostają pomocą de minimis w wysokości nie większej niż dostępny dla wnioskodawcy limit pomocy de minimis, z zastrzeżeniem, iż wysokość tych koszty nie może przekroczyć 3% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich w projekcie.

Koszty pośrednie projektu to koszty niezbędne do realizacji projektu, których nie można bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu, w szczególności koszty administracyjne związane z obsługą projektu, która nie wymaga podejmowania merytorycznych działań zmierzających do osiągnięcia celu projektu

Do katalogu kosztów pośrednich zaliczane są:

a) koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń,

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

- b) koszty zarządu (wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownika jednostki),
- c) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki,
- d) koszty obsługi księgowej (wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, koszty związane ze zleceniem prowadzenia obsługi księgowej projektu biura rachunkowemu),
- e) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne),
- f) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego,
- g) odpisy amortyzacji, koszty najmu lub zakupu aktywów (środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych) używanych na potrzeby osób, o których mowa w lit. a - d,
- h) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych,

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

- i) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich,
- j) koszty usług powielania dokumentów, koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych, koszty ochrony, koszty sprzątania pomieszczeń, w tym środków czystości, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji tych pomieszczeń,
- k) opłaty pobierane od dokonywanych transakcji płatniczych (krajowych lub zagranicznych).
- l) koszty promocji.

Wnioskodawca zobowiązany jest do jednoznacznego zdefiniowania przedmiotu projektu, a tym samym ograniczenia zakresu rzeczowego projektu wyłącznie do wymaganego warunkami niniejszego naboru. Do obowiązków Wnioskodawcy należy także przedstawienie wyczerpujących informacji opisowych (deklaracje nie stanowią podstawy do spełnienia kryteriów wyboru projektu).

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Wydatki **niekwalifikowalne** w ramach naboru:

- a) prace w zakresie małej retencji dotyczące zbiorników wielofunkcyjnych,
- b) prace utrzymaniowe na rzekach,
- c) regulacje rzek,
- d) prace w zakresie małej retencji dotyczące zbiorników o pojemności powyżej 5 mln m³,
- e) odnawialne źródła energii,
- f) zagospodarowanie terenu poprzez utworzenie powierzchni nieprzepuszczalnych, tj. okrywania terenu materiałami, które nie pozwalają na infiltrację wody do gruntu. Dopuszczalne jest utwardzenie miejsca z przeznaczeniem na usadowienie zbiorników na wodę opadową,
- g) inwestycje, które nie przyczyniają się do zwiększenia retencji oraz zrównoważonego użytkowania obszarów zakresu projektu, takie jak parkingi, drogi dojazdowe,
- h) budowa nowych utwardzeń poprzez zajęcie powierzchni dotychczas biologicznie czynnych,
- i) wkład niepieniężny,
- j) zagospodarowanie miejsca realizacji projektu (terenu) na funkcje turystyczne i/lub rekreacyjne.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

...o wodzie i retencji słów kilka .:

Fakt naszego istnienia i całego ekosystemu przyrodniczego zawdzięczamy właśnie wodzie.

Niestety niedobór wody dotyczy także Polski.

Koszty usuwania zanieczyszczeń, zanikania wód podziemnych i powierzchniowych, walki ze skutkami suszy, rekultywacji zdegradowanych ziem, czy też renaturyzacji rzek ponosi całe społeczeństwo.

Gdy w latach 30 XX w. S. Kuznets opracował miarę nazwaną produktem krajowym brutto (PKB) przestrzegał, że nigdy nie powinna się ona stać uniwersalnym wskaźnikiem dobrobytu. A narodził się „WZROŚCIZM” ideologia wzrostu za wszelką cenę, która nie służy niczemu poza samym sobą. Uprzywilejowuje zasobożerny i wysokoemisyjny styl życia 20% najbogatszych zamieszkujących kraje OECD, sprzyja narastaniu nieprzystoitych nierówności społecznych, wywołuje impas polityki klimatycznej i prośrodowiskowej, ułatwia monopolizację rynku przez monstualne korporacje (...).

Co istotne, najwięcej cierpi przyroda – tak ożywiona jak i nieożywiona. A jest tak prosta zasada: po pierwsze nie szkodzić.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Dla wielu to zaskakujące, że środkowoeuropejski kraj, jakim jest Polska, może mieć problemy z wodą. A jednak – według danych Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej jesteśmy w ogonie krajów europejskich jeśli chodzi o zasoby wody. Braki w dostawie wody pitnej będą zdarzać się częściej, to będzie jeden z najbardziej widocznych skutków zmiany klimatu.

Problem zaczyna być coraz bardziej widoczny i gminy reagują na tę tendencję apelując do mieszkańców o rozsądne gospodarowanie wodą i niepodlewanie trawników i ogrodów wodą z wodociągów, a wykorzystywanie do tego celu deszczówki zgromadzonej uprzednio w przydomowych zbiornikach.

Mała retencja to najłatwiejszy sposób na ochronę wody, działanie, które może podjąć każdy z nas. Zatrzymywanie opadu w miejscu, w którym spada on na ziemię jest spójne zarówno w czasie suszy, jak i powodzi. Mała retencja to mądrzejsze podejście do planowania miast i do zarządzania infrastrukturą. **Jeżeli retencja, którą nazywamy małą, będzie powszechna, będzie następować rzeczywiście tam, gdzie spada deszcz** – w miastach, na pojedynczych posesjach – **to przez swoją powszechność stanie się dużą**. Warto wziąć miliardy złotych i skierować je na z jednej strony zatrzymywanie wody tam, gdzie ona spada, na rozszczelnianie powierzchni miast – a więc usuwanie powierzchni już uszczelnionych, które powodują bardzo przyspieszony odpływ wód, a z drugiej strony na uniknięcie potencjalnych skutków zalań, ale w ten sposób, żeby – gdzie to możliwe – odsuwać się od rzek, zostawiając im miejsce.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Woda deszczowa jest dobrodziejstwem, którego nie powinniśmy marnotrawić – szczególnie w terenie zabudowanym, gdzie do czynienia mamy z przyspieszonym spływem powierzchniowym, a woda zamiast wsiąkać w tereny zielone „ucieka” wprost do kanalizacji. Możemy ją jednak zatrzymać.

Na terenach pokrytych roślinnością nawet do 90% deszczówki wsiąka w grunt, gdzie może być zatrzymywane. Inaczej jest na obszarach szczelnie zabudowanych, np. w mieście.

Nieprzepuszczalne chodniki, betonowe parkingi i place powodują, że większość cennej wody opadowej jest bezpowrotnie tracona. Tymczasem woda ta mogłaby swobodnie trafiać do gruntu, zapewniając właściwy mikroklimat i nawodnienie roślinom, a w końcu – zasilać wody gruntowe.

Póki co dochodzi do paradoksu: woda deszczowa w ekspresowym tempie odpływa do systemu kanalizacji, a my podczas suchych okresów podlewamy ogrody i tereny zieleni coraz bardziej kosztowną wodą wodociągową. Ponieważ susze będą występowały coraz częściej, podobnie jak ekstremalne ulewę, mądre gospodarowanie deszczówką nabiera dziś szczególnego znaczenia.

Opad jest podstawowym źródłem wody dla nas, głównie w mieście, i początkiem wielu pozytywnych procesów: oczyszcza powietrze, łagodzi mikroklimat, poprawia warunki życia (...) dlatego tak istotnym wydaje się zatrzymanie wody opadowej w miejscu, w którym spadła.

Dobra retencja to retencja powszechna.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Każda ilość wody, która zostanie wykorzystana w miejscu, w którym spadła z deszczem na ziemię, ma znaczenie dla poprawy lokalnej sytuacji.

Gromadzenie deszczówki:

- ▶ Chroni zielen przed skutkami suszy – jest skuteczną metodą jej przeciwdziałania. Woda deszczowa jest idealna dla roślin.
- ▶ Przynosi oszczędności na wodzie wodociągowej i oszczędza zasoby wód podziemnych – jest darmowa,
- ▶ Pozwala zgromadzić wartościowe zapasy na długo,
- ▶ Może poprawiać mikroklimat i bioróżnorodność,
- ▶ Może zapewniać dostęp do wody dla dzikich zwierząt, zwłaszcza podczas upałów,
- ▶ Ogranicza ryzyko podtopień i erozji gleby oraz rozprowadzania zanieczyszczeń.

Ocena projektów

Ocena projektów współfinansowanych ze środków EFRR składa się z dwóch etapów:

Ocena formalna

- Kryteria formalne **dostępu**
- Kryteria formalne **poprawności**
- Kryteria formalne **specyficzne**

kryteria zerojedynkowe;
kryteria obligatoryjne;
przyznawane wartości: „TAK”, „NIE”,
NIE DOTYCZY”

Ocena merytoryczna

- Kryteria **merytoryczne techniczne**
- Kryteria finansowo – ekonomiczne
- Kryteria **merytoryczne specyficzne**
- Kryteria **trafności merytorycznej**
kryteria punktowe
- Kryteria **rozstrzygające** –
w ramach kryteriów
trafności merytorycznej

SZCZEGÓŁOWA PROCEDURA OCENY PROJEKTÓW

Ocena formalna – kryteria formalne dostępu

Pierwszym etapem oceny projektu jest sprawdzenie, czy projekt spełnia wszystkie kryteria formalne dostępu. Kryteria formalne dostępu są kryteriami obligatoryjnymi, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania.

W odniesieniu do kryteriów formalnych dostępu nie jest możliwe wzywanie wnioskodawcy do uzupełnienia /poprawienia wniosku o dofinansowanie.

	W ramach kryterium jest weryfikowane, czy:
1.	Wniosek został wypełniony i złożony w systemie teleinformatycznym.
2.	Termin złożenia wniosku jest zgodny z terminem określonym w ogłoszeniu o naborze.
3.	Wnioskodawca oraz partner projektu (o ile dotyczy) jest uprawniony do aplikowania w ramach danego naboru wniosków.
4.	Zgodność projektu z Działaniem, w ramach którego ogłaszany jest nabór.
5.	Projekt realizowany jest na obszarze województwa lubelskiego, w szczególności na terenie określonym w danym Działaniu, w ramach którego ogłaszany jest nabór.
6.	Całkowita wartość projektu jest zgodna z wymaganiami kwotowym minimalnej i maksymalnej wartości projektu, przewidzianymi dla danego Działania/typu projektów w SZOP oraz Regulaminem wyboru projektów.
7.	Projekt wybierany w sposób niekonkurencyjny został zidentyfikowany jako projekt strategiczny lub będzie realizowany w formie instrumentu finansowego.

SZCZEGÓŁOWA PROCEDURA OCENY PROJEKTÓW

Ocena formalna – kryteria formalne poprawności

	W ramach kryteriów formalnych poprawności jest weryfikowane, czy:
1.	Wniosek o dofinansowanie został sporządzony poprawnie pod względem formalnym.
2.	Wniosek o dofinansowanie został sporządzony poprawnie pod względem merytorycznym.
3.	Realizacja projektu w określonych ramach czasowych.
4.	Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i Wnioskodawcom/Partnerom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060.
5.	Zgodność z warunkami dla pomocy publicznej/pomocy de minimis.
6.	Zgodność dokumentacji środowiskowej z zakresem wniosku o dofinansowanie i zezwoleniem na realizację inwestycji.

SZCZEGÓŁOWA PROCEDURA OCENY PROJEKTÓW

Ocena formalna – kryteria formalne specyficzne

	W ramach kryteriów formalnych specyficznych jest weryfikowane:
1.	Zgodność z warunkami siedliskowymi.
2.	Projekt z zakresu małej retencji jest zgodny z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r.
3.	Kwalifikowalność inwestycji z zakresu małej retencji wodnej.
4.	Projekt uwzględnia zapisy Dyrektywy Siedliskowej, Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Powodziowej oraz jest komplementarny do planów zarządzania ryzykiem powodziowym.
5.	Kwalifikowalność infrastruktury zagospodarowywania wód opadowo-roztopowych.
6.	Kwalifikowalność inwestycji z zakresu adaptacji do zmian klimatu.
7.	Projekt dotyczy działań ograniczających ryzyko wystąpienia zagrożeń naturalnych.

SZCZEGÓŁOWA PROCEDURA OCENY PROJEKTÓW

Ocena formalna

- Kryteria formalne poprawności oraz kryteria formalne specyficzne to kryteria obligatoryjne, których spełnienie jest niezbędne do przyznania dofinansowania.
- W ramach oceny w oparciu o kryteria formalne poprawności oraz kryteria formalne specyficzne istnieje możliwość jednokrotnego uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie, przy czym zakres uzupełnienia/poprawy wniosku odniesieniu do danego kryterium, wskazywany jest przez IZ FEL w wezwaniu.
- Na wykonanie wezwania wnioskodawca ma **10 dni roboczych** liczonych od dnia następnego po dniu wysłania wezwania od IZ FEL.
- Wezwanie do uzupełnienia lub poprawienia wniosku o dofinansowanie przekazywane jest wnioskodawcy drogą elektroniczną, poprzez system CST2021, aplikację WOD2021.

Kryteria merytoryczne techniczne

Kryteria **merytoryczne techniczne** są kryteriami zerojedynkowymi. Ocena niniejszymi kryteriami polegać będzie na przyznaniu wartości logicznych: „TAK”, „NIE” „NIE DOTYCZY”. Kryteria są zdefiniowane poprzez zestaw pytań pomocniczych. Kryteria merytoryczne techniczne to kryteria obligatoryjne, których spełnienie jest niezbędne do przyznania dofinansowania. W ramach oceny w oparciu o kryteria merytoryczne techniczne będzie możliwość jednokrotnego uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie.

	W ramach kryterium jest weryfikowane czy:
1.	Trafność zdefiniowania celów projektu.
2.	Trafność wyboru właściwego wariantu inwestycyjnego realizacji projektu.
3.	Wykonalność wybranego wariantu inwestycyjnego realizacji projektu.
4.	Zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska.
5.	Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i wnioskodawcy.
6.	Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r. (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, str. 391), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu.
7.	Przestrzeganie zasad równości kobiet i mężczyzn (art. 9 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) 2021/1060).
8.	Przestrzeganie zasad niedyskryminacji, w tym zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (art. 9 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) 2021/1060).
9.	Przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym zasady „nie czyn poważnych szkód” (art. 9 ust. 4 Rozporządzenia Parlamentu i Rady (UE) 2021/1060).

Kryteria finansowo-ekonomiczne

Kryteria **finansowo-ekonomiczne** są kryteriami zerojedynkowymi. Ocena niniejszymi kryteriami polegać będzie na przyznaniu wartości logicznych: „TAK”, „NIE” „NIE DOTYCZY”. Kryteria są zdefiniowane poprzez zestaw pytań pomocniczych. Kryteria finansowo-ekonomiczne to kryteria obligatoryjne, których spełnienie jest niezbędne do przyznania dofinansowania. W ramach oceny w oparciu o kryteria finansowo-ekonomiczne będzie możliwość jednokrotnego uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie.

	W ramach kryterium jest weryfikowane czy:
1.	Poprawność założeń do analizy finansowo-ekonomicznej.
2.	Efektywność finansowa inwestycji.
3.	Trwałość finansowa inwestycji.
4.	Efektywność ekonomiczna projektu.

Kryteria merytoryczne specyficzne

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Zapewnienie zgodności z prawem unijnym oraz krajowym w zakresie gospodarki zasobami wodnymi.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy zaplanowane w projekcie działania zgodne są z (pytania pomocnicze) : 1. zamierzonym sposobem gospodarowania wodami opadowymi uwzględnionymi w dokumencie Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030) – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (M.P. z 2019 poz. 794), 2. celami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej , 3. Programem przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030 , 4. Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły , 5. Planem przeciwdziałania skutkom suszy ? Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie projektu oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Kryterium jest zdefiniowane poprzez zestaw pytań pomocniczych. W ramach pytań pomocniczych możliwe przyznanie wartości logicznych: „TAK”, „NIE”, NIE DOTYCZY”. W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” przynajmniej w jednym pytaniu pomocniczym (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

Kryteria merytoryczne specyficzne

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
2.	Działania w zakresie spowolnienia odpływu oraz retencjonowania wody w oparciu o zieloną i zielono-niebieską infrastrukturę oraz rozwiązania oparte na przyrodzie.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy w ramach projektu podjęte zostaną działania mające na celu spowolnienie/zatrzymanie odpływu wody oraz likwidowanie lub ograniczanie zjawiska miejskich wysp ciepła przy wykorzystaniu zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana wyłącznie w przypadku, gdy projekt nie dotyczy zrównoważonego zagospodarowania wód opadowych i roztopowych). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” przynajmniej w jednym pytaniu pomocniczym (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

Kryteria merytoryczne specyficzne

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
3.	Ocena wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmian klimatu	Kryterium weryfikuje czy dokonano oceny wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym (ocena ryzyka klimatycznego, „climate proofing”) i podręcznikiem: Poradnik weryfikacji inwestycji pod względem wpływu na klimat i adaptacji do zmian klimatu w okresie programowania UE 2021-2027 Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Weryfikacja czy dokonano oceny wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym zostanie dokonana w oparciu o Zawiadomienie Komisji Europejskiej z 16.09.2021 r. pn. „Wytyczne techniczne dotyczące weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021–2027 (2021/C 373/01)”.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”. Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Zastosowane metody retencji wody	Kryterium weryfikuje rodzaje systemów i metod retencji wody zastosowanych w projekcie. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. retencja krajobrazowa: struktura i użytkowanie ziemi, zalesianie, siedliska podmokłe (łąki, torfowiska), roślinność nadrzeczna, zadrzewienia śródpolne – 5 pkt, 2. retencja glebowa: poprawa struktury gleb, zwiększenie zawartości materii organicznej, rolnictwo organiczne – 5 pkt 3. retencja wód powierzchniowych: ograniczenie spływu powierzchniowego z użyciem metod biologicznych i technicznych - 5 pkt, 4. retencja wód powierzchniowych: ochrona naturalnych stawów i niewielkich zbiorników wodnych – 5 pkt, 5. retencja wód powierzchniowych: zielone dachy, zbieranie i gromadzenie wód opadowych przeznaczonych do wykorzystania w miejscu wystąpienia opadu, przepuszczalne nawierzchnie, rozszczelnianie powierzchni nieprzepuszczalnych, obszary chłonne, studnie chłonne, rowy infiltracyjne, ogrody deszczowe – 5 pkt.	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów za spełnienie każdego z wymienionych warunków (maksymalnie można przyznać 15 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
2.	Uzyskanie lub zwiększenie pojemności retencyjnej	W ramach oceny kryterium ocenie podlegać będzie uzyskanie lub zwiększenie pojemności retencyjnej gruntu, gruntu pokrytego roślinnością lub zbiornika wodnego (1 mm opadu to 1 dm³ wody na metr kwadratowy) objętego zakresem inwestycji w odniesieniu do pojemności retencyjnej terenu przed rozpoczęciem robót. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. powyżej 100 dm³ na 1 m² – 20 pkt, 2. od 30 dm³ na 1 m² do 100 dm³ na 1 m² powierzchni – 10 pkt, 3. poniżej 30 dm³ na 1 m² powierzchni – 5 pkt .	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 20 pkt). Punkty nie sumują się – punkty należy przyznać zgodnie z właściwym przedziałem punktowym. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia / poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium .

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
3.	Stopień zagospodarowania (wykorzystania) wód opadowych.	Ocenie podlegać będzie, w jakim stopniu realizacja projektu umożliwi wykorzystanie/ zagospodarowanie zatrzymanej/zretencjonowanej wody z terenu zlewni objętej projektem. Zretencjonowana woda może być wykorzystywana m. in. do: podlewania roślin, terenów zielonych; zasilania zbiorników przeciwpożarowych; chłodzenia lub zmywania powierzchni utwardzonych, w tym ulic, itp. Za wykorzystanie wód opadowych uznaje się również ich rozsączanie do gruntu lub zasilanie zbiorników ziemnych z zapewnioną infiltracją. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. za wykorzystanie od 50% do 100% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 20 pkt, 2. za wykorzystanie od 30% do poniżej 50% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 10 pkt, 3. za wykorzystanie od 15% do poniżej 30% objętości zretencjonowanych/zatrzymanych wód opadowych – 5 pkt.	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 20 pkt). Punkty nie sumują się – punkty należy przyznać zgodnie z właściwym przedziałem punktowym. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia / poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium .

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
4.	Wykorzystanie metod bardziej przyjaznych środowisku.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy w ramach projektu będą realizowane działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. metody naturalne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 15 pkt, 2. połączenie metod naturalnych i technicznych zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 10 pkt, 3. metody techniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnej – 5 pkt, 4. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale 50%-100% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 15 pkt,	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 15 pkt). Punkty nie sumują się – punkty należy przyznać zgodnie z właściwym przedziałem punktowym. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia / poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
4.		5. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale od 30% do poniżej 50% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 10 pkt. 6. udział powierzchni projektowanych terenów zielonych spełniających funkcje ekologiczne na obszarze projektu w całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem mieści się w przedziale od 5% do poniżej 30% całkowitej powierzchni obszaru objętego projektem – 5 pkt.	-

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
5.	Projekt obejmuje działania informacyjno-edukacyjne	W ramach kryterium weryfikowana będzie tematyka i zasięg oddziaływania działań informacyjno-edukacyjnych. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. podnoszenie świadomości ogólnospołecznej na temat zapobiegania klęskom żywiołowym oraz ochrony zasobów wodnych – 3 pkt, 2. podnoszenie świadomości ogólnospołecznej na temat zmian klimatu i adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu – 3 pkt, 3. planowane działania informacyjno-edukacyjne obejmują zagadnienia zagospodarowania wód opadowych w miejscu wystąpienia opadu oraz oszczędzania wody przeznaczonej do spożycia, skierowane do grup docelowych o szerokim zasięgu, w szczególności uczniów i studentów, mieszkańców, a także decydentów – 3 pkt, 4. planowane działania informacyjno-edukacyjne obejmują zagadnienia zwiększenia zdolności środowiska do zatrzymania i gromadzenia wody – 3 pkt	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 10 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
6.	Komplementarność projektu	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy projekt jest elementem szerszej strategii realizowanej przez szereg projektów komplementarnych lub jest powiązany z projektami już zrealizowanymi, w trakcie realizacji lub wybranymi do realizacji i współfinansowanymi ze środków zagranicznych i polskich m.in. funduszy europejskich, kontraktów wojewódzkich, dotacji celowych itp. od 2014 roku. Premiowane będą projekty kompleksowe (w osiągnięciu celu w pełni/całkowitej likwidacji problemu w zakresie gospodarki zasobami wodnymi i adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu na obszarze inwestycji). Metody pomiaru: 1. projekt współtworzy kompleksowe rozwiązania obszarowe – projekt jest końcowym elementem wypełniającym ostatnią lukę w istniejącej zielono-niebieskiej infrastrukturze na obszarze inwestycji – 5 pkt, 2. projekt bezpośrednio wykorzystuje wiedzę / kompetencje, produkty bądź rezultaty innego projektu - 2 pkt, 3. projekt pełni łącznie z innymi projektami tę samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej zielono-niebieskiej infrastruktury - 3 pkt, 4. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi prowadzi do ograniczenia odpływu wód opadowych z miejsca wystąpienia opadu oraz zmniejsza miejskie wyspy ciepła - 5 pkt,	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 10 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
6.		5. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi prowadzi do zwiększenia świadomości społecznej związanej z rolą zieleni miejskiej i zielono-niebieskiej infrastruktury w adaptacji miast do zmian klimatu– 2 pkt, 6. projekt łącznie z innymi projektami komplementarnymi przyczyni się do ograniczenia zagrożenia suszą, podtopieniami i erozją wodną– 5 pkt, 7. projekt wynika ze strategii terytorialnej opracowanej przez partnerstwa JST w celu wdrażania Innego Instrumentu Terytorialnego (strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii IIT) – 2 pkt.	

Kryteria trafności merytorycznej

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
7.	Wpływ na środowisko	Kryterium punktuje konkretne działania podjęte na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz zasady DNSH („nie czyn poważnych szkód”) w tym w szczególności zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu lub korzystne oddziaływanie projektu na środowisko przyrodnicze. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki. Metody pomiaru: 1. projekt poprawi ochronę zasobów wodnych w rejonie – 3 pkt, 2. projekt nie spowoduje zmniejszenia bioróżnorodności na obszarze jego realizacji – 3 pkt, 3. projekt nie spowoduje wprowadzania dodatkowych zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby – 2 pkt, 4. zobowiązanie do stosowania w projekcie zielonych zamówień publicznych - 2 pkt,	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) Przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 10 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) Przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Kryteria rozstrzygające

	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Stopień zagospodarowania (wykorzystania) wód opadowych	Wsparcie w pierwszej kolejności przyznawane jest projektom, które przewidują najwyższy stopień wykorzystania/zagospodarowania zatrzymanej/zretencjonowanej wody z terenu zlewni objętej projektem. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	W przypadku, gdy kilka projektów uzyska tą samą, pozytywną liczbę punktów, a wartość alokacji przeznaczonej na dany nabór nie pozwala na zatwierdzenie do dofinansowania wszystkich projektów, o wyborze projektu do dofinansowania decyduje kryterium rozstrzygające. Projekty z tą samą liczbą punktów uporządkowane zostaną od najwyższego do najniższego stopnia wykorzystania/zagospodarowania zatrzymanej/zretencjonowanej wody z terenu zlewni objętej projektem. Wsparcie w pierwszej kolejności przyznawane jest projektom, które przewidują najwyższy stopień wykorzystania/zagospodarowania zatrzymanej/zretencjonowanej wody z terenu zlewni objętej projektem.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Lista wymaganych załączników:

Listę wymaganych załączników stanowi **załącznik nr 2** do Regulaminu naboru.

poza wszystkimi załącznikami standardowymi dla naborów, specyficznymi dla omawianego są:

45. Opis zakresu działań /projektu.
46. Plan Adaptacji do zmian klimatu – załącznik dot. Projektów w zakresie adaptacji do zmian klimatu w miastach pow. 20 tys. Mieszkańców,
(gdzie muszą wynikać z planów adaptacji do zmian klimatu -tam gdzie istnieje lub będzie istniał wymóg prawny, zaś pozostałe miasta muszą zapewnić szeroką partycypację społeczną w wyłonieniu projektów).
47. Opis i specyfikacja partycypacji społecznej w wyłonieniu projektu (jeśli dotyczy).
48. Oświadczenie wnioskodawcy o konieczności dokonania oceny wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmian klimatu (zgodnie z wzorem FEL).
49. Oświadczenie wnioskodawcy o niepogorszeniu stanu jednolitych części wód (zgodnie z wzorem IZ FEL).
50. Raport z konsultacji społecznych.

Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Konieczna jest zmiana podejścia do gospodarowania wodą, nastawiona na retencję wód opadowych i wykorzystanie ich na miejscu opadu oraz zwiększanie powierzchni zieleni, gdyż tracimy świat przyrody szybciej niż kiedykolwiek.

Nie ma już czasu na zastanawianie się, czy obetonowywać, czy nie. To po prostu trzeba zrobić. Póki mamy wodę w kranach, nie zauważamy problemu.

Jednak Klimat się zmienia, widzimy to już gołym okiem, a dane i badania tylko to potwierdzają. Będziemy świadkami coraz dłuższych okresów z upałami, coraz bardziej skumulowanych opadów. To wszystko pogorszy nam jakość życia, a milionom Polaków zagrozi ograniczeniem dostępu do wody. **Większość wody pitnej w miastach bierze się z wód gruntowych. One odnawiają się tylko wtedy, jeśli deszcz wsiąknie w ziemię, a nie zostanie jak najszybciej odprowadzony z chmury rurą do Bałtyku.**

Nie musimy tego wymyślać na nowo. Jest już wiele przykładów, że można robić dobrą retencję, że to działa i ludziom polepsza się życie w miastach. Z polskich miast to np. Bydgoszcz i Gdańsk

Życząc na co dzień szklanki czystej wody

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Główny Specjalista
ds. Oceny i wyborów projektów
Departamentu Wdrażania
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego
w Lublinie

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lubelskie
Smakuj życie!

INFORMACJE O NABORZE

Informacje dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Dla Działania 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Formularz do wniosku o dofinansowanie w ramach FEL 2021 – 2027 w zakresie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ):

- Dotyczy wszystkich projektów;
- dla inwestycji o **charakterze nieinfrastrukturalnym** (np. zakup sprzętu, urządzeń, taboru) albo tzw. projektu „miękkiego” (np. szkolenia, kampania edukacyjna) formularz należy wypełnić w ograniczonym zakresie:

Sekcja 1 – pkt. 1.1, pkt.1.2

Sekcja 2 – Stosowanie Dyrektywy 2001/42/WE PE i Rady (SOOŚ)

Pkt 3.1 - należy zaznaczyć „żadnym z powyższych załączników”

Pkt. 3.4.2 - należy zaznaczyć odpowiedź „Nie dotyczy”

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Sekcja 1 Formularza OOŚ Pkt. 1.1 Opis zakresu rzeczowego projektu oraz analiza, **w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów środowiskowych**, zgodnie z zasadą DNSH, czyli „nie czynić znaczącej szkody”, w tym w zakresie zmian klimatu oraz w jaki sposób uwzględniono przedmiotowe cele w danym projekcie.

Zgodność z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” (zasadą DNSH) oceniana jest w odniesieniu do następujących sześciu celów środowiskowych, wynikających z art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) **2020/852** z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) **2019/2088** (Dz. Urz. UE L 198 z 22.6.2020, s. 13):

- **łagodzenie zmian klimatu;**
- **adaptacja do zmian klimatu;**
- **zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;**
- **gospodarka o obiegu zamkniętym;**
- **zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;**
- **ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.**

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

W artykule 17 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) **2020/852** z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) **2019/2088** (Dz. Urz. UE L 198 z 22.6.2020, s. 13) dla każdego ze zdefiniowanych celów środowiskowych przedstawiono sytuacje, w których daną działalność gospodarczą uznaje się za powodującą znaczące szkody.

Szczegółowe informacje i wskazówki w zakresie zgodności projektu z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” środowisku (zasadą DNSH) znajdują się w podręczniku dla Beneficjenta *Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” – zasadą DNSH*.

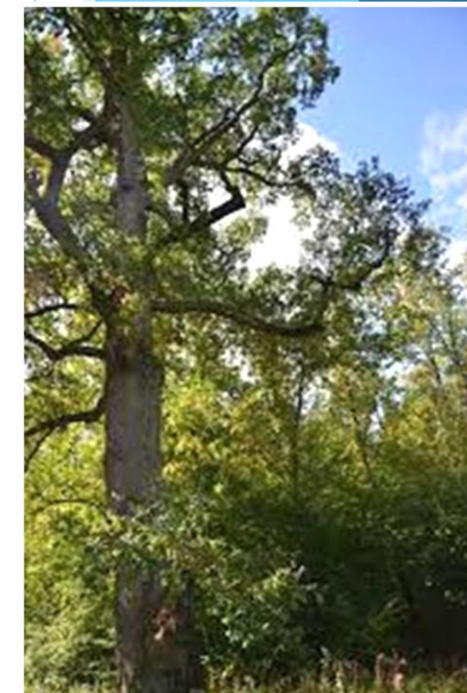
Ocena DNSH dla Projektu programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 - załącznik do **UCHWAŁY NR CCCXCVIII/6960/2022 ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO z dnia 7 października 2022 r.** w sprawie zatwierdzenia zmian do Oceny pod kątem zasady DNSH projektu programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Sekcja 1 Formularza OOŚ Pkt. 1.2 Zgodność z zasadami:

- **ostrożności** – w przypadku działalności, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane należy podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze;
- **działania zapobiegawczego** - działania zapobiegawcze powinny zmierzać do zapobieżenia skutkom lub zmniejszenia rozmiarów szkody;
- **naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła** - działania prowadzące do usunięcia przyczyny wystąpienia szkody, a także przywrócenia równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych w miejscu wystąpienia szkody;
- **zanieczyszczający płaci** - według tej reguły sprawcy szkód w środowisku powinni ponosić pełne koszty tych działań, które są niezbędne dla usunięcia zanieczyszczenia lub koszty równoważnych działań umożliwiających osiągnięcie celów ochrony środowiska. Na podstawie tej zasady uznaje się również, że użytkownicy obiektów infrastrukturalnych powinni partycypować zarówno w pokrywaniu kosztów zmniejszania emisji, jak i kosztów eksploatacji, konserwacji i wymiany elementów infrastruktury mającej wpływ na środowisko.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Sekcja 3 Formularza OOS Pkt. 3.4 Zezwolenie na realizację inwestycji:

- W rozumieniu dyrektywy OOS poprzez **zezwolenie na realizację inwestycji** należy rozumieć zbiór niezbędnych decyzji koniecznych do uzyskania w procesie inwestycyjnym, którego ostatnim etapem jest decyzja budowlana lub ewentualnie inna z decyzji administracyjnych kończących przygotowanie procesu inwestycyjnego, jeżeli dla danego przedsięwzięcia przepisy prawa nie przewidują możliwości uzyskania pozwolenia na budowę.

Zezwolenie na realizację inwestycji mogą stanowić w szczególności:

- decyzja o pozwoleniu na budowę,
- zgłoszenie wykonania robót budowlanych,
- decyzja konserwatora zabytków,
- decyzja o pozwoleniu wodnoprawnym na wykonanie urządzeń wodnych,
- dokument zatwierdzający projekt robót geologicznych itp.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000

Organem właściwym do wydania zaświadczenia jest **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska**.

Obowiązek załączenia zaświadczenia organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000 nie dotyczy między innymi:

- projektów nieinfrastrukturalnych,
- projektów infrastrukturalnych, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, zgodnie z art. 98 ust.1 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022, poz. 1029 z późn. zm.);

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

- prac konserwatorskich i restauratorskich prowadzonych wewnątrz i na zewnątrz budynków;
- przebudowy obiektów, mieszczących się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowa, przebudowa układu wewnętrznego pomieszczeń);
- obiektów małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych.

Zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000 powinno wskazywać tytuł i zakres przedsięwzięcia zgodny z tytułem i zakresem wniosku o dofinansowanie, a także informację, że dany projekt nie będzie wywierał negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000.

W załączniku powinna znajdować się mapa z obszarami Natura 2000, wskazanymi w przedmiotowym Zaświadczeniu (<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>) oraz z zaznaczoną lokalizacją inwestycji objętej wnioskiem o dofinansowanie.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

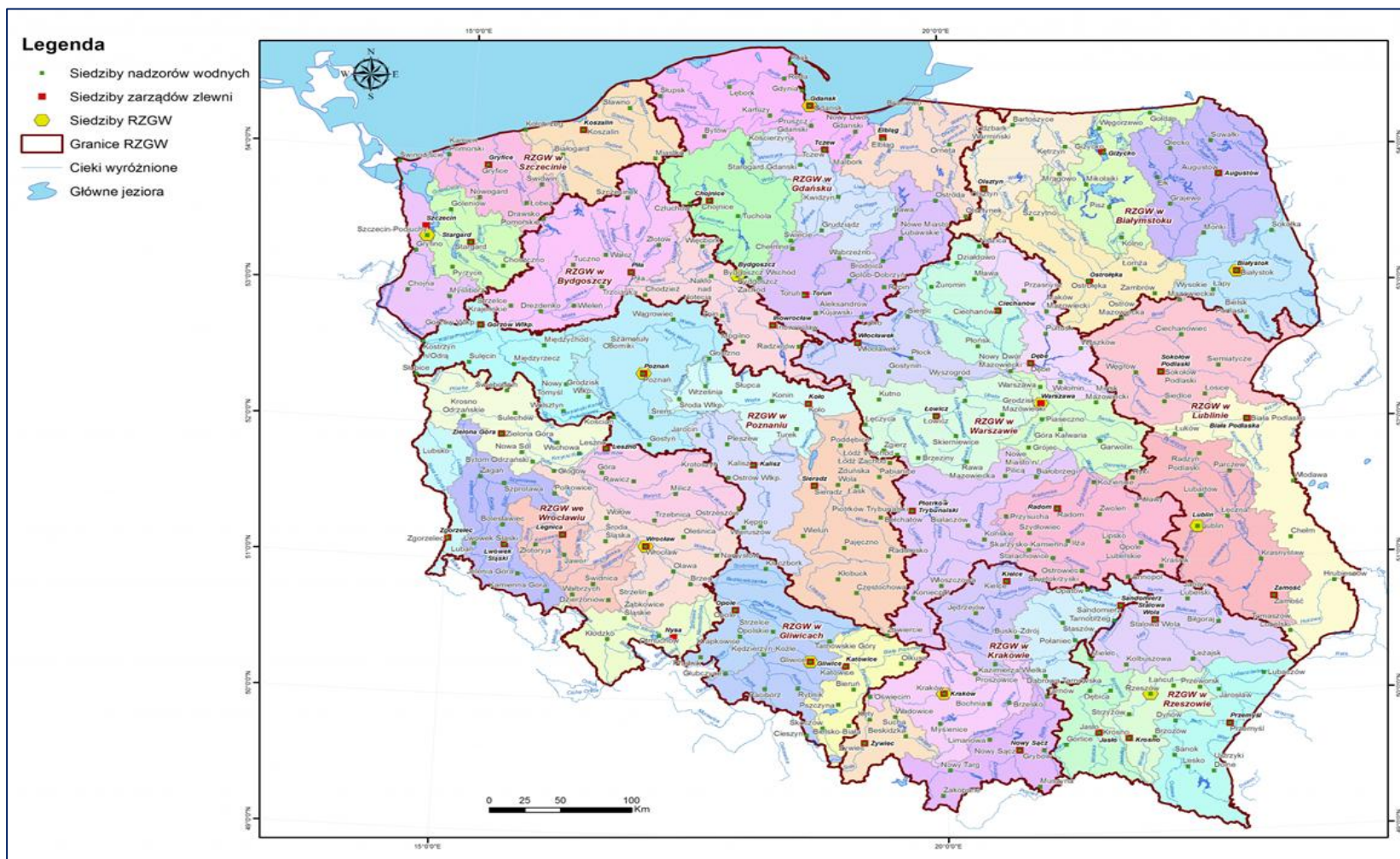
Ocena wodno-prawna lub stanowisko organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną

- **decyzja w sprawie oceny wodnoprawnej** – dotyczy inwestycji, o których mowa w art. 425 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. 2022 poz.2625 z późn. zm.)
- **deklaracja zgodności z celami środowiskowymi**
- **oświadczenie wnioskodawcy** o niepogorszeniu stanu jednolitych części wód (zgodnie z wzorem IZ FEL).

Organem właściwym do wydania deklaracji zgodności z celami środowiskowymi jest **Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW WP.**

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Deklaracja zgodności z celami środowiskowymi nie jest wymagana między innymi dla:

- projektów nieinfrastrukturalnych (np. zakup wyposażenia)
- przedsięwzięć, dla których wydano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, w treści których znajdują się wnioski z przeprowadzonej analizy oddziaływania inwestycji na jednolite części wód;
- wszelkich prac konserwatorskich i restauratorskich prowadzonych wewnątrz i na zewnątrz budynków;
- przebudowy obiektów, mieszczącej się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.).
- remontów obiektów budowlanych innych niż kategorie VIII, XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXX z załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane
- zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków;
- obiektów małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Dokumentacja środowiskowa:

- **decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z dokumentacją obrazującą przeprowadzone postępowanie środowiskowe** - dla przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- **stanowisko właściwego organu środowiskowego o braku obowiązku uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach** - dla inwestycji, które nie stanowią przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Nie ma obowiązku przedłożenia dokumentacji środowiskowej dla projektów o charakterze nieinfrastrukturalnym.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Dokumentację środowiskową, którą należy przedłożyć w przypadku realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko stanowią między innymi:

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (dla przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) wraz z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z kartą informacyjną przedsięwzięcia;
- postanowienie w sprawie obowiązku/braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ) (dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) wraz z niezbędnymi opiniami/uzgodnieniami organów współpracujących, jeżeli zostało wydane;
- streszczenie raportu OOŚ w języku niespecjalistycznym lub cały raport OOŚ wraz z aneksami (jeżeli uzupełniano raport na etapie postępowania OOŚ);
- postanowienia uzgadniające/opinie organów współpracujących wydane przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- obwieszczenia wydawane na kolejnych etapach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wykaz wszystkich załączników z postępowania środowiskowego znajduje się w Instrukcji wypełniania załączników.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów

- Zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje:
- wójt, burmistrz albo prezydent miasta - art. 83a ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (uop);
- wojewódzki konserwator zabytków - w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków - art. 83a uop;
- starosta - gdy nieruchomość należy do gminy (z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu) – art. 90 uop;
- marszałek województwa – jeżeli prezydent miasta na prawach powiatu pełni funkcję starosty – art. 90 uop.

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Zezwolenie na odstępstwa od zakazów niszczenia siedlisk i gniazd chronionych gatunków

Inwestor jest zobowiązany do przygotowania obszaru inwestycji, w tym prac termomodernizacyjnych/remontowych na elewacjach budynków z uwzględnieniem ochrony ptaków i innych zwierząt prawnie chronionych, zgodnie z art. 52 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

W przypadku stwierdzenia potencjalnych lub aktualnie wykorzystywanych miejsc gniazdowania i siedlisk chronionych gatunków ptaków lub innych organizmów objętych ochroną, wszelkie prace prowadzone na budynkach, muszą zostać poprzedzone uzyskaniem decyzji regionalnego dyrektora ochrony środowiska zezwalającej na odstępstwa od ustawowych zakazów w stosunku do tych gatunków oraz wskazującej działania kompensacyjne.

Wnioskodawca składa oświadczenie o uwzględnieniu ochrony ptaków i innych zwierząt podczas prowadzenia prac termomodernizacyjnych i innych robót z uwzględnieniem powyższych przepisów.

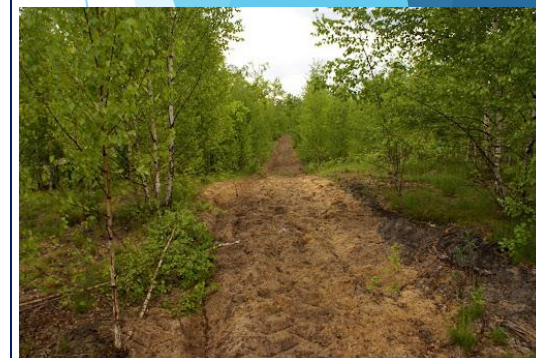

Dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko

Załącznik Nr 48 Oświadczenie wnioskodawcy o konieczności dokonania oceny wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka zmian klimatu (zgodnie z wzorem FEL).

1. Projekt podlegał weryfikacji pod względem wpływu na zmiany klimatu i ryzyka zmiany klimatu zgodnie z Rozporządzeniem ogólnym PE i Rady 2021/1060 (ocena ryzyka klimatycznego, „climate proofing”) oraz zgodnie z Zawiadomieniem Komisji z dnia 16.09.2021 r. pn. „) **Wytyczne techniczne dotyczące weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021–2027 (2021/C 373/01)”**
 2. Oświadczam, że dysponuję dokumentacją dotyczącą weryfikacji, w tym preselekcji, projektu pod względem neutralności klimatycznej i odporności na zmianę klimatu.
- ▶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. U. UE. L. z 2021 r. Nr 231, str. 159 z późn. zm.), zwane dalej Rozporządzeniem ogólnym
 - ▶ Zawiadomienie Komisji Europejskiej z 16.09.2021 r.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916(03))

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

